

CENTRALNA BANKA
BOSNE I HERCEGOVINE

ЦЕНТРАЛНА БАНКА
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

THE WORLD BANK
IBRD • IDA | WORLD BANK GROUP

2020.

FINANCIJSKE USLUGE I PROIZVODI

Grupacija Svjetske banke
uz podršku
Vlade Švicarske

Ovu brošuru izradila je Grupa za razvoj platnih sustava (*Payment Systems Development Group-PSDG*) koja funkcionira u okviru jedinice Globalne prakse u oblasti financija, konkurentnosti i inovacija Grupacije Svjetske banke (*Finance, Competitiveness and Innovation Global Practice of The World Bank Group*).

Švicarsko državno tajništvo za ekonomske poslove (*SECO*) financirao je ovu brošuru u okviru Programa za plaćanja i doznake (*Remittances and Payments Program*).

www.remittanceprices.worldbank.org

Grupacija Svjetske banke

1818 H Street NW
20433 Vašington, Okrug Kolumbija, SAD
www.worldbank.org
paymentsystems@worldbank.org
kontakt telefon: +1202 473-1000

Fotografija na naslovnici: Muamer Osmanbegović

© Grupacija Svjetske banke, 2020.

Centralna banka Bosne i Hercegovine
Централна банка Босне и Херцеговине
Central Bank of Bosnia and Herzegovina
Maršala Tita 25
71000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina,
www.cbbh.ba
fined@cbbh.ba
Kontakt telefon: +387 33 278 100

FINANCIJSKE USLUGE I PROIZVODI

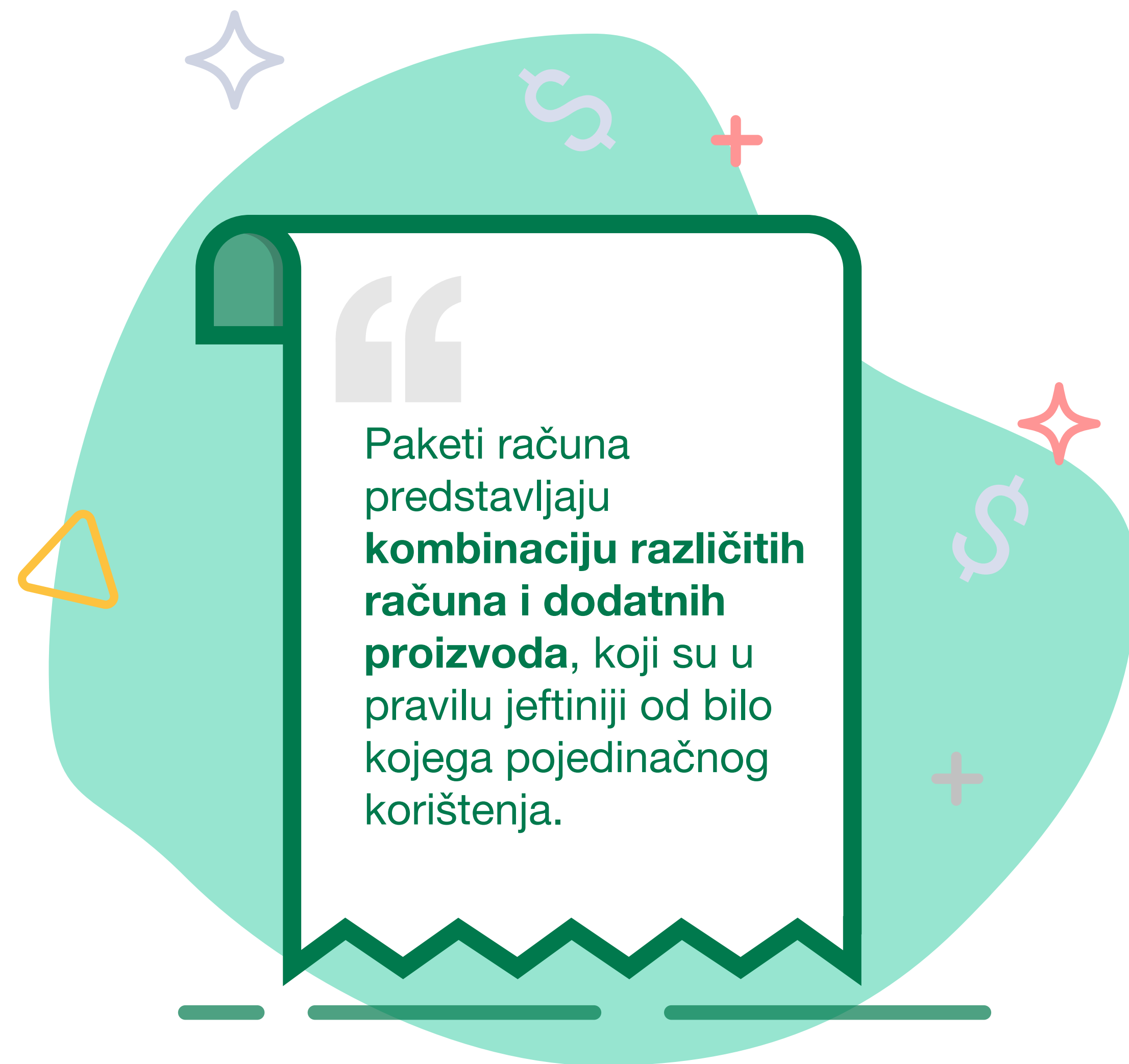
Ukoliko ste fizička osoba rezident koji prima novac iz inozemstva i ima otvoren račun u banci, ***važno je da se upoznate sa osnovnim finansijskim uslugama i proizvodima*** kojima možete pristupiti kao primatelj novčanih doznaka.

BANKOVNI RAČUNI

Pored *deviznog računa za uplate i isplate u stranoj valuti*, postoje *tekući i žiro računi* u KM valuti koji se koriste za redovite uplate (npr. plaća) ili povremene uplate (npr. honorari) u zemlji.

Otvaranjem navedenih računa u jednoj od poslovnih banaka dobivate mogućnost prijenosa sredstava sa deviznog računa na račun u KM i na taj način možete vršiti konverziju strane valute u domaću valutu.

PLATNE KARTICE

Debitne kartice

Otvaranjem deviznog ili tekućeg računa u banci, dobivate mogućnost korištenja **debitnih kartica posredstvom kojih raspolazete novcem do visine raspoloživih sredstava** u zemlji i inozemstvu. Možete podizati gotovinu na bankomatima (ATM), plaćati robu i usluge putem POS terminala, kupovati putem interneta ili jednostavno provjeravati stanje računa.

Na navedeni način kao korisnik novčanih doznaka možete jednostavno i sigurno pristupiti vašem novcu bez potrebe odlaska u banku.

Savjeti: koristite mrežu bankomata Vaše banke kako ne bi plaćali naknade radi podizanja gotovine; čuvajte Vaš PIN i karticu, nemojte ih davati drugim; kupujte samo na provjerenim internet stranicama; plaćajte u prodajnoj valuti, ako želite izbjeći provizije na konverziju.

PLATNE KARTICE

Kreditne kartice

Predstavljaju sredstvo kreditiranja, putem kojeg možete vršiti bezgotovinsko plaćanje roba i usluga ili podizati gotovinu na bankomatima. S obzirom da se ne radi o Vašem novcu, morate obratiti pozornost na naknade i kamate koje ćete platiti, a ovisno o visini zaduženja i načinu korištenja. Primatelji novčanih doznaka mogu imati kreditne kartice samo nakon bančine procjene kreditne sposobnosti.

Savjet: detaljno se informirajte prije potpisivanja ugovora o uvjetima njihovog korištenja i cijenama.

KREDITI

Predstavljaju ustupljeni novčani iznos od strane financijske institucije klijentu na određeno vrijeme, pod određenim uvjetima i uz plaćanje kamate.

Ovisno o namjeni mogu biti namjenski i nenamjenski, ovisno o ročnosti mogu biti kratkoročni ili dugoročni, a ovisno o valuti mogu biti u stranoj ili domaćoj valuti.

Novčane doznake mogu biti iskorištene za podizanje namjenskih kredita za pokretanje malih biznisa.

KREDITI

Efektivna kamatna stopa predstavlja ukupnu cijenu kredita i uključuje nominalnu kamatnu stopu i sve naknade i provizije.

Ukoliko postoji mogućnost promjene kamatne stope tijekom otplatnog razdoblja, onda govorimo o promjenjivoj kamatnoj stopi, za razliku od fiksne kamatne stope koja se ne mijenja tijekom otplate.

KREDITI

Prije odobravanja kredita, financijska institucija će procijeniti vašu kreditnu sposobnost tj. mogućnost otplate mjesečnih rata shodno vašim primanjima i imovini. Redovitost primanja novčanih doznaka iz inozemstva putem računa, može biti jedan od čimbenika pozitivne procjene od strane financijske institucije.

ILUSTRATIVNI PRIMJER RAZLIKE IZMEĐU EFEKTIVNE I NOMINALNE KAMATNE STOPE¹

<i>Ponuda kredita</i>	<i>Nominalna kamatna stopa</i>	<i>Efektivna kamatna stopa</i>
Financijska institucija 1	3,98%	5,92%
Financijska institucija 2	4,40%	5,85%
Financijska institucija 3	5,96%	6,50%

¹ Radi se o ilustrativnom primjeru kamata izdvojenih od ponuda iz tri financijske institucije na tržištu u Bosni i Hercegovini.

KREDITI

Za svaki detalj ponuđenog kreditnog aranžmana koji vam nije u potpunosti jasan - PITAJTE. Obveza bankovnog službenika je da vam objasni svaku stavku ugovora. ISTRAŽITE - Prikupite ponude više financijskih institucija. Posavjetujte se sa osobama kojima vjerujete i koje se razumiju u tematiku. Najbitnije - NE ŽURITE - Zapamtite da je odluka o ulasku u kreditni aranžman odluka koja će utjecati na vaše financijsko stanje dulje razdoblje. Budite sigurni da ste donijeli pravu odluku.

ŠTEDNJA

Štednja doznačenog novca je zdrava navika i koja nam omogućuje da ostvarimo planirane ciljeve ili se nosimo lakše sa neplaniranim troškovima. Banke nude više opcija štednje, tako da štednja može biti:

- » **po viđenju**, što znači sa neograničenim uplatama i isplatama, ali uz minimalnu ili nepostojeću kamatu,
- » **slobodna**, uz ograničene mogućnosti isplata i nešto većom kamatom,
- » **oročena**, bez mogućnosti isplata i uplata za vrijeme trajanja oročenja, ali uz veću kamatnu stopu.

Depoziti fizičkih osoba su osigurani do 50.000 KM po banci, sukladno zakonu o osiguranju depozita.

Preporuka: strani novac položite na štedni račun u banci, iz razloga što novčanice određene države mogu biti povučene iz uporabe i onda ćete ih teže moći zamijeniti.

ELEKTRONSKO I MOBILNO BANKARSTVO

Digitalno bankarstvo nosi niz prednosti za korisnika novčanih doznaka, jer omogućuje izravan pristup svim vašim računima u bilo kojem momentu, uz mogućost obavljanja transakcija i plaćanja bez potrebe odlaska u banku.

Također, posredstvom digitalnog bankarstva možete podnositi online zahtjeve i komunicirati sa bankom 24 sata dnevno.

U odnosu na šaltersko poslovanje, naknade i provizije su u pravilu niže.

Svako komunalno poduzeće (struja, odvoz smeća, plin, voda, telekom usluge...) ima račune u više poslovnih banaka. Jedan od načina da dodatno uštedite jeste da račune za komunalne naknade plaćate na račun koje poduzeće ima u vašoj poslovnoj banci. Listu transakcijskih računa možete naći na računima koje dobijate.

ILUSTRATIVNI PRIMJER PROSJEČNIH TROŠKOVA PLATNOG PROMETA U ZEMLJI¹

¹ Radi se o ilustrativnom primjeru prosječnih troškova platnog prometa u zemlji, stvarni iznos troškova ovisi o konkretnom slučaju i odnosa klijenta sa bankom.

Vrsta plaćanja	DIGITALNO BANKARSTVO (cijena po transakciji)	ŠALTERSKO POSLOVANJE (cijena po transakciji)
Transakcije unutar banke	0,00 KM – 0,50 KM	1,50 KM – 2,50 KM
Transakcije prema drugim bankama do 10.000 KM	0,50 KM – 1,00 KM	2,00 KM – 3,00 KM
Transakcije prema drugim bankama preko 10.000 KM	1,50 KM – 4,00 KM	5,00 KM – 7,50 KM

KONVERZIJA VALUTE

Banke i druge ovlaštene institucije vrše otkup i prodaju stranog novca. Svaka banka objavljuje tečajnu listu po deviznom tržišnom tečaju, osim u slučaju eura gdje se kupovina KM obavlja po fiksnom kursu 1 EUR = 1,95583 KM.

Vodite računa da provizija na konverziju u slučaju eura ne može biti veća od 1%.

S tim u vezi, najčešća valuta u kojoj se šalju novčane doznake u BiH je euro.

TRAJNI NALOG

Omogućuje redovite mjesečne isplate sa vašeg računa u korist trećih osoba u vremenu i iznosu koji sami ste sami odredili, kao i plaćanja u korist pravnih osoba čiji su iznosi i datumi dospijeća promjenjivi (npr. komunalni računi).

Uslugu možete u bilo kojem momentu ukinuti ili promijeniti.

Trajni nalog je koristan i pošiljateljima novčanih doznaka, koji redovito šalju doznake.

**CENTRALNA BANKA
BOSNE I HERCEGOVINE**

**ЦЕНТРАЛНА БАНКА
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ**

THE WORLD BANK

IBRD • IDA | WORLD BANK GROUP

Grupacija Svjetske banke

1818 H Street NW

20433 Vašington, Okrug Kolumbija, SAD

www.worldbank.org

paymentsystems@worldbank.org

kontakt telefon: +1202 473-1000